

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning angående sikring af domstolenes uafhængighed m. v. [af Johan Asmussen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. VIII) findes i tillæg A. sp. 753, fremsættelsen i tidenden sp. 1659).

Sagen sattes til forhandling.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Det forslag til folketingsbeslutning angående sikring af domstolenes uafhængighed m. v., som partiet de uafhængige har fremsat, rører ved et fundamentalt princip i vor retsorden, og det har derfor krav på alvorlig overvejelse.

Det ærede medlem hr. Johan Asmussen har i sit indlæg fremdraget forskellige udtalelser i den statsretlige litteratur og i enkelte diskussionsindlæg vedrørende spørgsmålet om domstolenes uafhængighed. Det er imidlertid karakteristisk, at disse udtalelser alle er holdt på det principielle plan og ikke er fulgt op af nogen offentlig diskussion, der rokker ved respekten for vore domstole. Domstolene nyder med rette en grundfæstet tillid i befolkningen, og der er aldrig for alvor blevet rejst tvivl om, at domstolene er uafhængige og ikke lader sig lede af uvedkommende hensyn. Dette er så betydningsfuldt, at det må være udgangspunktet for vore overvejelser af det foreliggende forslag.

Forslaget går ud på, at der skal nedsættes en kommission med den opgave at udarbejde lovregler, der til opfyldelse af grundlovens bestemmelser om domstolenes uafhængighed sikrer, at forvaltningens beføjelser med hensyn til udvælgelse, forfremmelse og forflyttelse af dem, der skal udøve dommergerning, begrænses mest muligt, og som desuden sikrer en ændret ordning med hensyn til muligheden for behandling af retssager i tredje instans, således at justitsministerens beføjelser på dette område ophæves.

I betragtning af det brede principielle sigte, det ærede medlem har givet udtryk for i sin fremsættelsestale, er det nok ikke helt konsekvent at begrænse problemstillingen til alene at angå regeringens indflydelse

på dommerembedernes besættelse, på forflyttelser og forfremmelser. Det er jo yderst almindeligt, at dommerne beklæder hverv uden for den egentlige dommerstilling, f. eks. i landvæsenskommissioner, taksationsnævn, voldgiftsretter, udvalg og kommissioner, og så vidt jeg ved, er der aldrig rejst indsigelse herimod. Også private foretagender anvender i vidt omfang dommere som voldgiftsmænd. Det er praktisk at anvende dommerne til løsning af alle disse opgaver, og mange af dem lader sig vanskeligt løse uden medvirken af den sagkundskab, som dommerne sidder inde med. Men man kommer ikke uden om, at der her er et problem, som har sin plads inden for rammerne af spørgsmålet om domstolenes uafhængighed. Hvis spørgsmålet om domstolenes uafhængighed skal tages op til principiel overvejelse, bør det derfor behandles i alle sine afskygninger.

Jeg skal herefter knytte nogle bemærkninger til det centrale i forslaget: spørgsmålet om dommernes udnævnelse. Som udgangspunkt kan der måske være grund til at slå fast, at den gældende ordning, hvorefter dommerne udnævnes af kongen, er i overensstemmelse såvel med de tidligere grundlove som med den nuværende grundlov. Ordningen var indtil 1953 endda direkte foreskrevet i grundloven. Det ærede medlem hr. Johan Asmussen pegede ikke i sin fremsættelsestale på nogen konkret løsning af spørgsmålet om dommerudnævnelser, men jeg forstod dog, at han havde sympati for den ordning, der herhjemme er foreslået af formanden for Den danske Dommerforening, civildommer Harald Petersen, og i Norge af dommer J. B. Hjort. Efter dette forslag skal ansøgninger til dommerembeder behandles af en slags udnævnelsesråd, der afgiver indstilling til justitsministeren, omfattende et antal kvalificerede ansøgere, f. eks. 3. Udnævnelsesrådet skal efter Harald Petersens forslag alene bestå af repræsentanter for dommerstanden, medens Hjort også ønsker, at der skal være advokater med. Indstillingen skal være bindende i den forstand, at justitsministeren kun kan vælge mellem de indstillede ansøgere, men på den anden side kan vælge frit mellem disse.

Ifølge de gældende regler beskikkes faste dommere ved rigets almindelige domstole